

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

**ΓΕΛ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Θέμα Α'

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο της δεύτερης παραγράφου του Κειμένου 2 «Όσο για τον επαγγελματικό προσανατολισμό... με περισσότερες επαγγελματικές ευκαιρίες» (60-70 λέξεις).

Μονάδες 15

Κεντρικό θέμα: Σκέψεις τελειοφίτων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την αδυναμία ένταξης στην αγορά εργασίας.

Απόψεις 1^{ου} μαθητή

- (Διατύπωση πρότασης): Αναγκαιότητα ένταξης του επαγγελματικού προσανατολισμού στη σχολική διαδρομή.
- (Δικαιολόγηση): Επιλογή επαγγελμάτων με κριτήριο τη δημοφιλία, γεγονός που οδηγεί στον κορεσμό τους και στην ανεργία.

Απόψεις 2^{ης} μαθήτριας:

- (Θέση): Αδυναμία ένταξης στον εργασιακό στίβο, αίσθηση εγκλωβισμού λόγω της ανεργίας και της ανάγκης για επιβίωση.
- (Επίπτωση): Επαγγελματική στασιμότητα, καταπίεση της επιχειρηματικότητας, συμβιβασμός με ανεπιθύμητες θέσεις εργασίας και μετανάστευση.

Θέμα Β'

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση το Κείμενο 1, τις παρακάτω περιόδους λόγου, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη Σωστό ή Λάθος:

α. Προτού αμφισβητηθεί η έννοια της προόδου, οι άνθρωποι έβλεπαν με αισιοδοξία το μέλλον.

Σωστό

β. Κατά την τελευταία κρίση, κλονίστηκε η πίστη στο παρόν.

Σωστό

γ. Σύμφωνα με την έρευνα, το 47% δήλωσε ότι στο μέλλον θα μειωθεί η ανεξέλεγκτη παραπληροφόρηση.

Λάθος

δ. Δεν επαληθεύτηκαν ποτέ ιστορικά τα πολύ απαισιόδοξα ή τα πολύ αισιόδοξα σενάρια για την πορεία του ανθρώπου.

Σωστό

ε. Το παρόν δεν μας επιτρέπει πλέον να οραματιστούμε το μέλλον.

Λάθος

Μονάδες 10

B2α. Να γράψετε δύο τίτλους που να αποδίδουν το περιεχόμενο του Κειμένου 2, έναν με κυριολεκτική κι έναν με μεταφορική χρήση της γλώσσας (μονάδες 8).

Κυριολεκτική χρήση της γλώσσας:

«Σκέψεις τελειοφίτων για το επαγγελματικό τους μέλλον».

Μεταφορική χρήση της γλώσσας:

«Η πληγωμένη Ελλάδα ματώνει τα όνειρα των νέων».

Μονάδες 8

B2β. Τι επιδιώκεται με τη χρήση στατιστικών στοιχείων στο Κείμενο 1 (μονάδες 3) και τι με την εκτεταμένη χρήση μαρτυριών στο Κείμενο 2 (μονάδες 4);

Στο 1^ο κείμενο χρησιμοποιούνται στατιστικά στοιχεία («Το 47% δήλωσε... ανθρώπους» και «Το 39% δήλωσε .... Ποιότητα ζωής») που προκύπτουν από την έρευνα του Pew Research Center.

Η χρήση τους:

- Ενισχύει την αποδεικτική ισχύ του λόγου.
- Προσδίδει εγκυρότητα, αξιοπιστία, βαρύτητα, πειστικότητα.
- Τεκμηριώνονται και ενισχύονται οι προβλέψεις για την κυριαρχία της τεχνολογίας
- Καθιστά τον λόγο αντικειμενικό και αδιαμφισβήτητο.

Στο 2^ο κείμενο χρησιμοποιούνται μαρτυρίες τελειοφίτων («Όταν με ρωτούν... στη δόμηση μιας κοινωνίας ισότητας», «πρέπει να είναι... την αύξηση της ανεργίας» κ.α.).

Η χρήση τους:

- Προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα και παραστικότητα.
- Καθιστά ζωηρό και οικείο το ύφος του κειμένου.
- Βοηθά τον αναγνώστη να βιώσει άμεσα τις απόψεις που μεταφέρονται και να εξάγει τα δικά του συμπεράσματα.
- Σπάει τη μονοτονία του λόγου και ελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.
- Ευαισθητοποιεί και προβληματίζει τον αναγνώστη.

B3. Πρόθεση της συντάκτριας του Κειμένου 1, στην τελευταία παράγραφο «Όμως το παρόν... μπορούμε να κάνουμε;», είναι να ευαισθητοποιήσει τους/τις αναγνώστες/αναγνώστριες. Να αναφέρετε τρεις (3) διαφορετικές γλωσσικές επιλογές με τις οποίες επιτυγχάνει τον στόχο της, παραθέτοντας τα αντίστοιχα χωρία (μονάδες 6), και να εξηγήσετε τη λειτουργία της καθεμιάς από αυτές στο κείμενο (μονάδες 9).

Πρόθεση της συντάκτριας του κειμένου 1, στην τελευταία παράγραφο, είναι να ευαισθητοποιήσει τους/τις αναγνώστες/τριες. Αυτό το επιτυγχάνει με:

I) τη χρήση **μεταφορικού λόγου** («από αδιαπέραστο πέπλο, γίνεται και πάλι πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών», «νιώθουμε ήδη τον αέρα της απαντοχής να καίει τα χείλη μας»).

Μέσω της χρήσης αυτής:

- χρωματίζεται ο λόγος
- το κείμενο αποκτά παραστατικότητα και γλαφυρότητα
- η πραγματικότητα αποτυπώνεται με τρόπο πολύσημο, πολυδιάστατο και συνειρμικό
- κινητοποιείται συναισθηματικά ο δέκτης σχετικά με το γεγονός ότι το παρόν εκκολάπτει φερέλπιδες σκέψεις για το μέλλον.

II) τη χρήση **α' πληθυντικού προσώπου** («δεν μας αποτρέπει πια να φανταστούμε το μέλλον»).

Μέσω της χρήσης α' πληθυντικού προσώπου:

- αποπνέεται συλλογικότητα
- ο λόγος αποκτά αμεσότητα
- δημιουργείται αίσθηση οικειότητας ανάμεσα στον πομπό και στον δέκτη, αφού η συντάκτρια εντάσσει τον εαυτό της μέσα σε ένα ευρύτερο σύνολο ανθρώπων που συμμερίζονται την ίδια άποψη
- επιτυγχάνεται η ευαισθητοποίηση του δέκτη με αποτελεσματικό τρόπο.

III) τη **χρήση ρητορικού ερωτήματος** («Άλλωστε, τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;»).

Μέσω της χρήσης του ρητορικού ερωτήματος η συντάκτρια:

- ευαισθητοποιεί, αφυπνίζει, προβληματίζει τον αναγνώστη σχετικά με το ότι μοναδική επιλογή του ανθρώπου είναι λειτουργεί αισιόδοξα στο παρόν, για να αντιμετωπίσει τους σκοπέλους του μέλλοντος.
- ενδυναμώνει τις προηγούμενες θέσεις της και επιτυγχάνει την αποδοχή των θέσεών της από τον αναγνώστη.
- συναισθηματική φόρτιση του αναγνώστη.

Μονάδες 15

Θέμα Γ'

Γιατί, κατά τη γνώμη σας,

«Στον Σείριο δακρύσαν τα παιδιά

και βάλαν από εκείνη τη βραδιά

μιαν έγνοια στη μικρούλα τους καρδιά.»;

Να απαντήσετε, αξιοποιώντας τρεις (3) διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες του ποιήματος. Θα ήσαστε ικανοποιημένοι/ες ή δυσαρεστημένοι/ες, αν ζούσατε, όπως τα παιδιά στον Σείριο και γιατί; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Στον Σείριο, έναν κόσμο φωτεινό, τα παιδιά παρατηρώντας τη γη δακρύζουν καθώς αντιλαμβάνονται – διαπιστώνουν πως είναι ένας κόσμος πόνου αλλά και ελπίδας.

Τα κειμενικά στοιχεία τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν είναι τα ακόλουθα :

- Ο “Σείριος”, ο οποίος καταγράφεται στον τίτλο, αποτελεί ένα από τα βασικότερα σύμβολα του ποιήματος. Είναι ο κόσμος του φωτός, της αγνότητας, της ελπίδας, της αθωότητας. Αυτός ο κόσμος θα μπορούσε να συσχετιστεί με την παιδική ηλικία της ανθρώπινης ύπαρξης.
- Παρεμφερές σύμβολο είναι αυτό των παιδιών, που έχουν αρχικά άγνοια πόνου, θανάτου, πολέμου και η ζωή τους είναι μια κυριακάτικη γιορτή («*φοράν τις Κυριακές τα γιορτινά τους*»).
- Αντιθετικά με τον Σείριο παρουσιάζεται ο κόσμος της γης. Ανάμεσα στα χαρακτηριστικά που της αποδίδονται είναι αυτά της «*πληγής*», «*αρρώστιας*», «*θανάτου*», «*πολέμου*» (δηλωτικό το λεξιλόγιο που επιλέγει ο δημιουργός). Ο

κόσμος αυτός θα μπορούσε να παραλληλιστεί με το στάδιο της ενηλικίωσης, που συνεπάγεται τη συνειδητοποίηση της σκληρής πραγματικότητας, ευθύνη και πόνο.

- Στο πλαίσιο αυτού του κόσμου (γη) λειτουργεί μια ακόμα αντίθεση. Στον κόσμο αυτό δεν υπάρχει μόνο ο πόνος, «η πληγή», «η αρρώστια», αλλά και η ελπίδα, ο αγώνας και η διεκδίκηση για το όνειρο (χρήση μεταφορών «ακούραστοι του ονείρου κυνηγοί», «κεντάνε με συνθήματα τους τοίχους»). Ταυτόχρονα, ο κόσμος της γης παρουσιάζεται ωραίος (παρομοίωση «σα φτερό θαλασσινό»). Δείχνει μακρινός καθώς αποτυπώνεται με την εικόνα ενός καραβιού («φαίνεται καράβι μακρινό»), γεγονός που παραπέμπει στο ταξίδι – στην πορεία της συνειδητοποίησης.
- Η διεκδίκηση του ονείρου είναι διαρκής, αέναη, όπως καταδεικνύει η χρήση του ενεστώτα στα ρήματα «γράφουν», «λένε», «κεντάνε», αλλά και στο επίθετο «ακούραστοι».
- Αναφορικά με τη δομή του ποιήματος, αυτό αποτελείται από τέσσερις (4) στροφές. Κάθε στροφή αντιστοιχεί σε ένα στάδιο της εξελικτικής πορείας προς τη γνώση (1^η στροφή : άγνοια, αθωότητα / 2^η στροφή : παρατήρηση και επιδίωξη γνώσης / 3^η στροφή : συνειδητοποίηση, γνώση / 4^η στροφή : ενσυναίσθηση).
- Συμβολικά λειτουργεί και ο «δάσκαλος» που ταυτίζεται με τις έννοιες της γνώσης, της αλήθειας, της συνειδητοποίησης.
- Στο ποίημα δημιουργείται το σχήμα του κύκλου. Αυτό καταδεικνύει την ολοκλήρωση αυτής της πορείας της συνειδητοποίησης.
- Στην τρίτη μόνο στροφή χρησιμοποιούνται σημεία στίξης εκτός της τελείας. Έτσι δημιουργούνται παύσεις που σε συνδυασμό με τον ευθύ λόγο στα λόγια του δασκάλου φανερώνουν τη συναισθηματική φόρτιση του ποιητικού υποκειμένου.

Σχετικά με τη θέση που πρέπει να λάβει ο μαθητής αν ζούσε όπως τα παιδιά στον Σείριο :

α) Ικανοποιημένος επειδή νιώθει ασφαλής, ευτυχής, μακριά από έγνοιες, κινδύνους, πόνο, θάνατο, σε έναν κόσμο ομορφιάς και γαλήνης. Παρ' όλα αυτά, η στιγμή της συνειδητοποίησης είναι αναπόδραστη και τα "δάκρυα" αναπόφευκτα για κάθε άνθρωπο, που δεν μπορεί να μείνει για πάντα στην αθωότητα της παιδικής ηλικίας.

β) Δυσανεστημένος επειδή τα παιδιά στον Σείριο μοιάζουν αποστασιοποιημένα από την πραγματική ζωή. Αυτός βέβαια πρέπει να είναι ο κόσμος της παιδικής ψυχής, αλλά δε γίνονται ποτέ κυνηγοί του ονείρου, δεν αγωνίζονται, παραμένουν στάσιμοι και αδρανείς.

Θέμα Δ΄

Σε μια νεανική ιστοσελίδα δημοσιεύονται τα Κείμενα 1 και 2 και καλείσαι, αφού τα μελετήσεις, να απαντήσεις με ένα άρθρο (350-400 λέξεις), στην ίδια ιστοσελίδα, στα παρακάτω ερωτήματα:

α) Με ποια εφόδια πιστεύεις ότι θα μπορέσεις να αντιμετωπίσεις τον κόσμο στην περίπτωση που επιβεβαιωθούν οι ανησυχίες που περιγράφονται στην παράγραφο 2 του Κειμένου 1;

β) Με ποιες συγκεκριμένες δράσεις, κατά τη γνώμη σου, θα μπορούσατε εσείς οι νέοι να βελτιώσετε τον κόσμο;

Μονάδες 30

Κειμενικό είδος: άρθρο σε νεανική ιστοσελίδα ως απάντηση σε δημοσιευμένα άρθρα

Ρηματικά πρόσωπα: στο πρώτο ερώτημα α΄ ενικό, αφού η εκφώνηση ζητάει την προσωπική γνώμη του μαθητή / της μαθήτριας. Στο δεύτερο ερώτημα α΄ πληθυντικό, καθώς ζητούνται οι συλλογικές δράσεις των νέων.

Ύφος: σοβαρό με στοιχεία οικειότητας.

Τίτλος: «Πολυμήχανοι νέοι» / «Νέοι έτοιμοι για όλα»

Πρόλογος: απαιτείται αναφορά στα δημοσιευμένα άρθρα, που αποτελούν και αφορμή για το συγκεκριμένο κείμενο. Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου των δύο άρθρων και σαφής οριοθέτηση των αξόνων πάνω στους οποίους θα κινηθεί το μαθητικό άρθρο.

Α' ερώτημα

Ανησυχίες που περιγράφονται στο κείμενο και εφόδια με τα οποία θα μπορέσει ο μαθητής / η μαθήτρια να αντιμετωπίσει όσα περιγράφονται:

- Θα αυξηθούν:

– οι κοινωνικές και φυλετικές ανισότητες, η κοινωνική πόλωση και η ρητορική μίσους:

Αντιμετώπιση: ανεκτικότητα, ουσιαστικός και δημιουργικός διάλογος, σεβασμός στην αντίθετη άποψη, διαλλακτικότητα, συλλογικότητα, αλληλεγγύη, ανιδιοτελές ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο.

– η μαζική επιτήρηση για λόγους ασφαλείας, ανελευθερίες, αυταρχισμός:

Αντιμετώπιση: γνώση συνταγματικού δικαίου, αγωνιστικότητα, διαρκής επαγρύπνηση για τη διαφύλαξη κατοχυρωμένων δικαιωμάτων.

– η ανεξέλεγκτη παραπληροφόρηση και η ψηφιακή προπαγάνδα, ψηφιακό έγκλημα, περιορισμός δυνατότητας ορθολογικής συζήτησης

Αντιμετώπιση: όξυνση κριτικής ικανότητας, καλλιεργημένη αντίληψη, πνευματική εγρήγορση, ερευνητική διάθεση, γνώση νομοθεσίας για τα δικαιώματα.

– οι διενέξεις κρατών, θα περιοριστεί η δυνατότητα ορθολογικής συζήτησης και χάραξης πολιτικής βάσει τεκμηρίων.

Αντιμετώπιση: φιλειρηνικό πνεύμα, οικουμενική συνείδηση.

– Απώλεια θέσεων εργασίας λόγω αυτοματισμού, και μαζί μέρος της ψυχικής υγείας και της κοινωνικής συνοχής:

Αντιμετώπιση: δια βίου μόρφωση – μετεκπαίδευση, ευρυμάθεια, επαγγελματική προσαρμοστικότητα – ευελιξία, καινοτομία, επινοητικότητα.

Β' ερώτημα

Δράσεις με τις οποίες οι νέοι μπορούν να βελτιώσουν τον κόσμο:

- Συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες όχι μόνο με την ιδιότητα του ψηφοφόρου αλλά και του λαϊκού εκπροσώπου
- Δραστηριοποίηση μέσω κοινωνικών δικτύων.
- Οικολογικές δράσεις
- Εθελοντισμός
- Συμμετοχή σε φιλειρηνικά κινήματα.

Επίλογος: ευχή – προτροπή για συλλογική δράση των νέων.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ